

VASÁRNAP "Szabadság" szociáldemokrata melléklete SUNDAY MAGAZINE of the oldest established and largest Hungarian Paper in the United States Editor: DR. ANDREW CSERNA Szerkesztő: Ördög and Published at — Szerkesztőség és kiadóhivatal 700—702—704 Huron St., Cleveland, O.

Egy milliót

akart hír szerint egy hírneves amerikai asszonyság, Mrs. Moore, a hajdanvaló Rock iskondi vasutkirály övege adni egy kedvencének, egy fiatalembernek, bizonyos Mr. Schaaf nevezetűnek, abból az alkalomból hogy a fentnevezett fiatalember meg-nősült.

NOSZA, támadt nagy felháborodás.

A felháborodás nyomása alatt Mrs. Moore nyilatkozatot adott ki. Ebben a nyilatkozatban azt mondja, hogy a fentnevezett fiatalembernek nem adott egy millió dollárt nászajándékként. Még pedig két okból nem adott. Az első ok az, hogy nincsen egy millió dollárja arra a célra, hogy azt csak egy mirnix-dinix odaadhassa valakinek nászajándékul. A másik ok pedig az, hogy nem hisz az erkölcsi etikájában egy olyan ajándékozásnak, ami életerős fiatalembert helyez szerencsés helyzetbe.

FIATALEMBER ne számítson arra, hogy valakitől pénzt kap ajándékba.

A fiatalember menjen dolgozni. A fiatalember ne a csekket fogja meg, hanem a munka végét. A fiatalember általában legyen férfi és próbálja meg eltartani magát és a családját.

Mrs. Moore végül kijelenti, hogy az ő saját fiának nem adna többet pénzt az életben, mert az ő fiának egyszer már volt nagyon sok pénze, ez a sok pénz pedig tönkretette a fiának az életét.

MRS. MOORENAK tökéletesen igaza van.

A szülők előtt mindenestre nagy probléma kinek van igaza: annak-e, aki az ő drága gyermekét elküldi dolgozni, vagy annak, aki azt mondja, hogy na, Mrs. Kovács, csak adjon ennek a gyereknek annyi pénzt, amennyi belefér, hiszen maguknak van, megsegítette magukat az isten, van mit a tejbe aprítaniuk, van házuk, van lotjuk, van szép gazdaságuk és pénzük a bankban. Igaz, maguk nehezen dolgoztak érte, emlékszem Mrs. Kovács, mikor legyöd még mosni járt, de hát isten, ami volt, az elmúlt, most már eszükbe se jut az egész, csak nagy-néha, ha rosszul fekszenek, sokat ettek és nem tudnak aludni.

HÁT, kedves Mrs. Kovács, ne hallgassanak arra, aki ilyeneket mond. Arra hallgassanak, aki azt mondja, hogy dobják ki azt a kölyköt az életbe, próbálja meg az is, mit tesz az dolgozni, szemben megállni a kegyetlen étellel. Ugy lesz ember belőle.

A pénz a munkátlanoknak, a lelketlenségnek, a gazságnak a szülője. Maga Mrs. Kovács ne legyen a gyermeke boldogtalanságának a nagyanyja!

A gyermek csak azt a pénzt fogja élvezni, amit maga keresett. Amit mástól kapott, azt legfeljebb könnyen elkölte. A magáét nehezen keresi, de nehezen is költe el. S igyekezzen amennyit megtakarítani belőle, amennyit csak tehet, hogy öreg napjait biztosítsa.

Egykét erős szó, Mrs. Kovács. Van egy nagyon, nagyon öreg könyv, amelyben többek között ez áll:

"Arcodnak veritékével keresd meg a kenyeredet."

Hát ez az Mrs. Kovács, az arcnak a veritéke. Ez a veriték drágább gyöngy, mint amennyit a Mrs. Moore valaha fel tudott rakni a nyakára.

AZ emberek, valami elkéseredett dühbel tülekszenek, maraksznak, dolgoznak, előretörnek, tüzönvén keresztül, hogy vagyont szerezenek maguknak. Ugy látszik, hogy az emberiség legmagasabb vágya nem a lélekbeli tökéletesedés, hanem az, hogy minél gazdagabb legyen.

A legképtelenebb, a leghihetlenebb módokat találják ki az emberek, hogy ezt az anyagi vagyukat ki tudják elégtetni.

Megint az Irásra kell hivatkoznunk, az Irásra, amely ezt mondja:

"Mit ér, ha a világ minden kincsét a magunkénak mondhatjuk is, lelkiünknek pedig kárát valljuk."

AZ itt a bökkenő az egészben. Az, hogy az ember a lelkenek a kárát vallja, előbb utóbb. A materialista világnézet halálos pontossággal mutat meg az életben minden olyat, amiből a világ gonoszására lehet következtetni. És megtagadja a lelket — holott hányszor érezzük, hogy ez jelen van, hogy ki kellene elégtetni, hogy neki is kellene valami táplálékot nyújtanunk, táplálékot, amit olyan hosszú ideje megvontunk tőle.

Az angol bányászok kijelentik, hogy lapát helyett nem hajlandók villával dolgozni. Az amerikai bányászok ennyire még nem chesek.

Washingtoni jelentés szerint a háborús hiának, a profitirozok, az usztorások és egyéb gazemberek, most már szabadon járhatnak: eltelt az idő, ami alatt, a törvény értelmében eljárás kellett volna ellenük indítani. Well, legalább nem kell őket törvény elé állítani, nem kell rájuk pénzt költeni, mikor ugyanis felmentenek őket.

HETI KRÓNIKA ZENGI: HAFIZ

Jönnék a vendégek, jönnék sergestül, Eszaktól és délről, nyugatról keletről. Jön sok diplomata, jön sok admirális, jön sok államférfi, jön sok generális. Nagy a kalatje most a fejnek, okosnak Beattynak és Jacquesnak, Dianának és Fochnak. Egész világ szeme szegődik mára. A washingtoni nagy konferenciára.

Mért ne rakjuk végre hüvelybe a kardunk? Hisz miénk az élet, hogyha összetartunk. Miért öljük egymást, gyilkoljuk rádsra? Mért sírjon az övegy, zakogjon az árva? Nyugodjon a szőfia, a nagy adóprásnek. Na teljék a gyomra a vésses önzésnek, Napsugár ragogjon a felhős világra, Legyünk emberek már végre valahára.

Rombadőljenek a bússze sziklavárak, Zúgjanak a gépek, zúgjanak a gyárak. A kerecs hegyormot fenyő koszoruzza, S ringatózók ott lenn a kalászos buza. Dolgos legyen a nap és nótás az este, S barna rozskenyeret süssön a menyecske. Tanuljunk meg újra ösztönit szeretni, Tanuljunk meg újra édesen nevetni.

A JÓ BIRÓ

Kérdések és feleletek. A Vasárnap Készére írta: Alpha.

Franciáországban volt egy híres bírósági elnök, akit a jó bírónak neveztek. Erről beszéltünk a mi nap egy német emberrel, aki kikelt a német bírók ellen, mert a háboru elvesztése óta hihetetlen ítéleteket hoznak. A reakció-sokakat nagyon enyhén ítél meg, a szocialistákat, demokratákat annál szigorúbban. Egy fölkelés után egy diák szabad csapat agyonlőtt őrizetére bízott tizenkilenc fegyvert. A bíróság fölmentette a diákokat. Perújítás után is fölmentették őket, felebezés után is. Egy hajuk szála se görbült meg. Egy fiatalember rálőtt Erabergerre; nem talált; másfélóra ítéltek el. Most mikor Eraberger halála után érdeklődtek iránta, kitűnt, hogy négy hónap előtt szabadságra eresztették. Ellenben a mi nap egy demokrata képviselőt reakciók megtámadtak és megverték. Az államügyész nem akarta őket perbe fogni, mert ugymond, ez nem közérdek. Es ebbe maradt a dolgot maig. Ily eset, mondta a mi németünk, tömérdek sok van két év óta.

A német köztársaságok számára nincs igazságos bíróság, csak elvétel. A bíróság egészen a császár, meg a királypártiak oldalán áll. Hagyjuk a politikát, mondták többek. Mibely politikáról van szó, vége van a megőrtésnek, a szellemi szabadságnak, a kedves társalgásnak. De ha már bíróságról van szó, nézzük inkább, kit nevezünk jó bírónak, minő az a híres francia bon jure volt. A politikai pártok azonban rekeszük ki.

Hát ki a jó bíró? Aki szigorú? Aki jószívú? De aki mindent megbocsát, az prémiumot tűz ki a gazembereknek? Aki szigorú, ne emlékeztessük-e az Irásra, hogy aki közledek soha se vétkezett, az vesse rá az első követ?

Ne legyen se szigorú, se jószívú, legyen igazságos! Azért mondja a magyar: a bíró igazságot szolgált.

Jó, jó, de ki az igazságos? Itéljen-e a bíró az írott jog szerint, vagy kövesse annak a jognak a szavát, mely a szívből ered? Már Faustban hangzik föl a panasza, hogy a velünk született jogról hallgatnak a paragrafusok emberei. Az egyszerű ember csak a szívből lakozó jogérzet szerint ítél. Az esküdt-széknek is az az értelme, a paragrafus helyébe a természetes jogérzet forrását megnyitni, az élő jogforrást fölbe tenni a megmerevedett törvénykönyvek.

Szép szavak, de csak szalándónak kell lennie, nem a mindenkori hangulat visszhang-vak. A jognek szállandók, álljanak. Az esküdtzék némileg olyan mint a lutri, vagy a színház. Akinek ügyei és szépszavu Szeretnék elmenni... Szeretnék elmenni valahova messze A kit itt lártam, a kit itt szesztam Mind, mind elfelejtve! Szeretnék elmenni néma éjszakában Hol a fény kárilása csak magam maradnék A sötétbe, árnyba! Szeretnék elmenni... a csöndes szobákban Ne vinnék emlékeket... ne mondaná senki Az isten megálljon! Haday Margit

Vidám nóta kell, s nem gyözedelmi ének, Jöjjenek a bölcsök, jöjjenek a vének. Lábuk elébe dobjuk a virágot, Csak mentsük meg nekünk ezt a szép világot. Lássák a lényegét az igazi tannak: Nincs győzelem, legyőzött, csak emberek vannak. Csak emberek vannak, kik élnek, szeretnek, S akik mostanáig eleget szenvedtek.

Fétre a bosszúnak, mit az ördög jorral, Jállatunk már régen a halotti torral, Hogyha felbuktunk a két, bolos égre, Az élet tejútja lássuk ottan végre. Jönnék a vendégek, a bölcsök, a vének. Tán megállást hoznak az emberiségnek. Talán kiapad már a zúgó vöntenger, Talán testvére lesz embernek az ember...!

A madárijesztő

RENDES alagutnak látszik, vé-más harapás után. — Egetés ez, nem harapás, — magyarázta a kapitány. — Bizony vigyázni kell annak, akinek gyertya van a kezében. Kiváncsian várta Trisza, hogy

mit fedezett fel az Irk. Sürgette, hogy mondja már el. — Folytathatjuk utunkat — mondotta az Irk, — lent nagy fekete tóban végződik a barlang, de a tavon túl folytatódik az alagut. Gyer-

Irta: JÓZSI BÁCSI. (Harmadik folytatás.)

— Mi a baj? — kérdezte Trisza. — Szakadék van előttünk, vigyázz Trisza, hogy bele ne essél! — mondotta a kapitány. Mind a hárman riadtan álltak meg a szakadék előtt, amelynek sötétjét a kis gyertyaláng nem tudta megvilágítani.

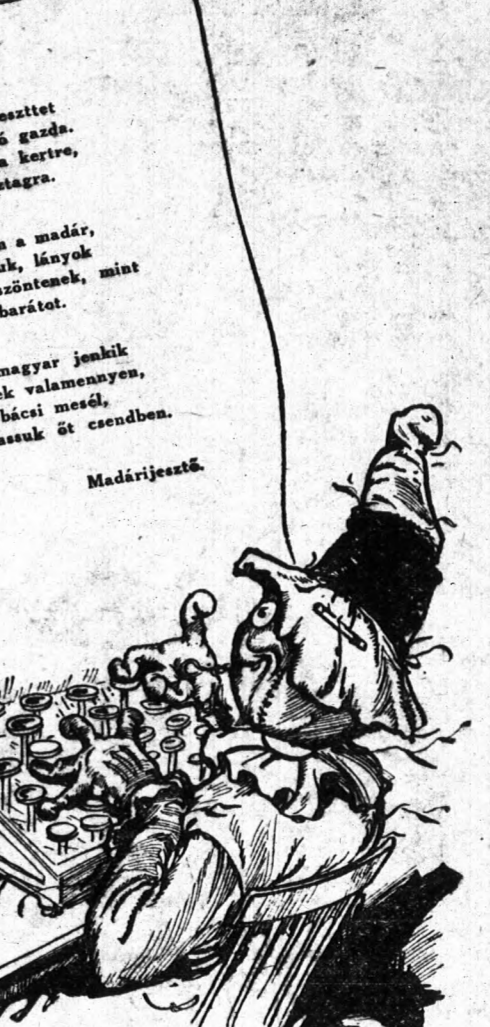
— Ide azzal a gyertyával, — szólt az Irk, — majd én leröpülök a megnezem, hogy is állunk! Ti, szerencsétlen teremtmények, nem tudtok repülni, nekem kell hát az előörsi munkát végezni.

Bill kapitány odaadta a gyertyát az Irknek s ez a különös lény azonnal lerepült olyan buzással, mint valami gép.

Egy ideig látták, hogy a gyertya fény kering az üregben, de hirtelen elaludt a gyertyaláng. — Hej, Irk, mi történt? — kérdezte a kapitány. — Ha kialudt a gyertya, hadd ide, majd meggyújtom.

Az Irk azonban nem tudott feljönni. A kapitány kénytelen volt újabb gyertyát gyújtani, hogy megvilágítsa az utat az Irk előtt, amely vissza is érkezett hamarosan. Nem tudott felvilágosítást adni a szakadék mélyéről, mert nem kutathatta át.

A következő pillanatban új gyertyával a kezében ismét leszállt a csodamadar. Szállott, szállott lefelé, míg végre teljesen eltűnt a gyertyafény Trisza és a kapitány szeme elől. Pár percig vártak aggodva, de Irk ismét feltűnt s nagy gyorsan hozzájuk repült. Közben elejtette a második gyertyát is. — Megharított ez a szerszám! — kiáltott fel az Irk keserűen. — Sohasem éreztem ilyen fájdalmat

A rajzpályázat eredménye

- Polefko Jancsi, Cleveland, O. Szénásy Agnes, Richland, Texas. Gáspár Dénes, Chicago, Ill. Ötvös Karcsi, Chicavo, Ill. Kis Irénke, New York, N. Y. Kúcsérk Ilonka, Milwaukee, Wis. Megyeri Irma, Berwick, Pa. Huy Pali, Middletown, O. Laki Jani, Port Colburne, Ont. Canada. Bence József, Cleveland, O. Paul Ponto, Whittsett, Pa. Hujber Pista, Cleveland, O. Hujber Vilma, Cleveland, O. Dúdas Dóra, St. Louis, Mo. Kita Pista, Adena, O. Krupla Dávid, Cleveland, O. Mészáros Erzsike, Toledo, O. Malik Janis, Courtland, Va. Balogh Erzsike, E. Claridon, O. Molnár Gyula, Cleveland, O. Lakey Józsi, Seocal, W. Va. Lakey Pista, Seocal, W. Va. Kish Sanyi, Painesville, O. Bercsényi Erzsike, Cambridge, O. Bercsényi Grace, Cambridge, O. Gado Erzsike, New Haven, Conn. Takács Annuska, Duquesne, Pa. Tusai Erzsike, Seonor, Pa. Asbath Elluska, Donora, Pa. Kovács József, Werdunville, W. Va. Lukács György, West Park, O. Kőrösi Zoltán, Cleveland, O. Horváth Józsa, Mehisino, Man. Can. Búdy Rózsa, Cleveland, O.

Hoffman Margit, Cleveland, O. Bodnár József, Auburn, Ill. Pető Margitka, Decatur, Ill. Tóth Erzsike, Clinton, Ind. Kálnási Mariska, Perryopolis, Pa. Syromi Dániel, Luke, Md. Boeskoros Annuska, United, Pa. Molnár Erzsike, Phoenix, Ill. Pupos Gyula, Silverwood, Mich. Varga Ilonka, Commerce, Alta, Can. Molnár Imre, Cleveland, O. Bara Ethelka, Elyria, O. Kunos Ilonka, Elgin, Ill. Kunos Lajos, Elgin, Ill. Horváth József, Cleveland, O. Gerenday Laci, Youngstown, O. Mentler Mariska, Brooklyn, O. Molnár Gyula, Elgin, Ill. Giga Katica, Detroit, Mich. Trieko Lajos, Cleveland, O. Zolyomi Zoltán, Cleveland, O. Balog Sanyi, Woodbridge, N. J. Szakács József, Cleveland, O. Fiaszkám, leánykám, én is meg-leplek titeket. Nem egy, hanem három szép köyvet osztok ki. A könyveket az a három pályázó kapja, akinek rajzát legjobbnak találja Linek Lajos barátom, a "Szabadság" rajzólo művésze. A győztesek nevét a jövő héten hirdetem ki.

VIDÁM PILLANATOK

Jól megyek erre Brown felé?
Igen. Menjen egyenesen, aztán forduljon jobbra, aztán balra, majd jart az első saroknál meg fogja találni Brown lakását.
Hiszen ott a tetőtől van!
Sur. Ott van a Brown.

Jó gazdag az a Smith lány.
Surre. Tom ügyes vadász, hiába, tudta, mire kell vadászni.

ENGESZTELELEG.

Egy paraszt éjjel két óraker galmatlanul dörömböl a patikus ajtaján.

Patikus (nagy álmosan): Na, mi a baj, atyafi, tán csak nem haldoklik az asszony?
Paraszt: Azt nem, hál' Isten, hanem annál nagyobb bajban vagyok,

tens' patikus ur, korán reggel be kéék mennem a városba és a nines bajszpedröm. Hát amondó vónék, hogy adjék vagy három vasért.
Patikus (dühösen): Buta parasztja! Ezért zavart fel! Menjen a pokolba!
Paraszt: No-no, azért nem kéék oly mérgesnek lenni.

MEGMONDTA NEKI.
Háziaszony (a beessengő házalóhoz): Ugyan ne esöngessen már, hisz tisztára megbolondultok!
— Nü és ha maga telefonos kis-asszony lenne!

Magának se veszek többet méééket, Kigyó ur, annyi bizonyos. Ilyek hosszú lába legyen valakinek!

Az ifjuság az első!

Sózz neki egyet oda, Jimmy. Ha visszavág, a te arcodban ugye sok kárt fog tenni.

Nem szégyelli magát, vasárnap muzsikálni?
Nem szégyelli magát, vasárnap veszekedni?

Mi baj van, drágám?
Kérlek szépen, az elefántnak be van dugulva az orra, a zsiraffának a fája a nyaka és az antilop tele van tyukszemekkel!

Asszonykám, ma képtelen vagyok dolgozni. Mi van az ebéddel?
Férjcském, nagyon sajnálom, engem is kerül ma az ihlet.

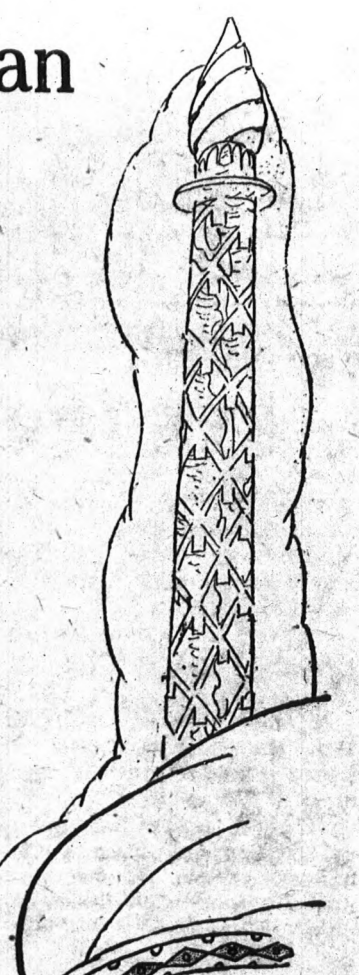
A németek ügynöke Perzsiában

HUSZADIK századnak az a baja, hogy nagyon szürke és száraz. Ez kérdést sem szenved. Kevés benne a színes, kalandos alak. Még ha kerül is nagynéha egy-egy: gyorsan visszahanyatlak az ismeretlenségbe, miután sokat ígérőleg kiragadt bennünket a nemzetközi politika unalmas szárazságából. Szomorúan nélküldözük a De Rougemontokat meg a Cookokat, hogy egy kis regényességet vívmének az eseményekbe. Ez magyarázza magy a Déli-tengerek történeteinek nagy népszerűségét, hiszen ide s tova ez lesz az egyetlen terület a föld kerékcségen, meg talán még Tibet egy darabig, ahol az ismeretlen és ki nem kutatót dolgok regénye még mindig tartja magát.

Valahol Németországban, talán Hamburg vagy München valamelyik sörkertjében, elfelejtve és meg nem becsülve, fűhet most egy fiatal ember, akinek négy esztendői tényleges kalandjai mellett a legkalandosabb regények is elszérvélhetik magukat és akinek a régebbi századokban valahol a vesztőhelyen lett volna a népszerű halála. Mégis nagyon kevesen ismerik, kevesen hallották róla; kalandjai végeztével hamar elmerült prózai életünk szürke tengerébe. Hónapokon keresztül lehetne keresni a világsajtóban, hogy hol van említés Hugo Wassmuss urról, — és minden keresés hiába volna. Pedig ez az ur a német császár nevében egy akkora területet uralkodott, mely négyeszer nagyobb Franciaországnál. Kétségtelen, hogy eljön az az idő, amikor könyvet fognak írni azokról a személyiségekről és kalandjairól, a kik az elmúlt években viselt dolgokkal messze távoztak a mindennapi életpályák kikapott ösvényéről. Akkor aztán a megsavanyodott városi lakos is fel fogja fedezni, hogy korunk szürkesége bizonyos tekintetben nem más, mint külső színezet, mely ma is történnek soha nem álmódott kalandok, soha nem képzelt regényességek. Most még Wassmuss Hugo urnak és társainak az eretnesz nomályában kell meghuzódnok, pedig a felolvasó asztalánál volna a helyük, hogy fel-frissítsék száraz életüket örök-üde kalandjaiknak elbeszélésével.

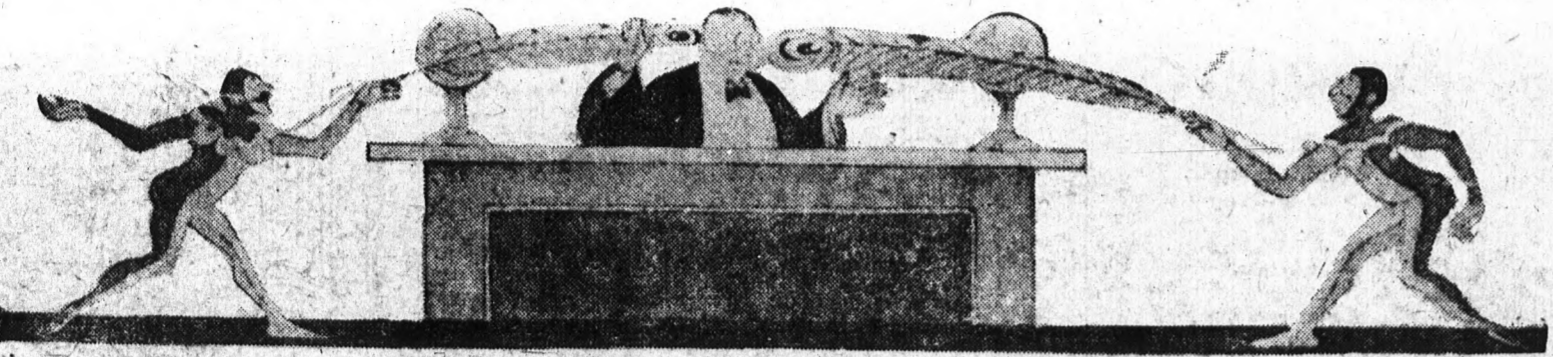
Wassmuss Hugo most aligha lehet több, mint harminc éves. Már 1914-ben meglehetősen ismert személyiség volt Perzsiában, ahol Bushire városbeli konzuli hivatala a legtekintélyesebb külföldi képviselet volt. Senki sem tudta volna megmondani, hogy honnan szerzi Wassmuss azt a ömérdek pénzt, amivel a helybeli előkelőségeket szórakoztatja. Vendégségei híresasság voltak, mezitelenül táncoló leányok gyönyörködtették a lakomázókat. Ma már a rejtelm meg van oldva. Wassmuss volt a német kormány dél-perzsi ügynöke. De nemcsak, hanem bőséges jutalmat is ígértek neki, hogy ha a háboru kitör, abban a helyzetben legyen, hogy fenntartsa a német tekintélyt a világnak e félreeső részében és örökkös tövis legyen a szövetségesek oldalában.

Wassmuss nagyon ügyesen végezte a dolgát. Két segítő társával, akik közül az egyik egy Brugmann nevű svájci volt, szervezte a persza törzseket az angolok ellen, akiknek egy egész kis hadsereget állandóan készenlétben kellett tartaniok az esetleges támadás kivédésére. Wassmuss ki tudta vinni, hogy a német zászló csaknem a háboru végéig bizsken lobogott hadiszállása fölött. Nagyszerű kémszolgálatot létesített. Ebben legnagyobb segítségére a persza halászok voltak, akik megjegyezték az Indiai-óceánon keresztül vonuló szállítmányokat és arról értesítették őt. E hírekből Wassmuss hozzávetőlegesen megállapíthatta, hogy mennyi embert küldött az angol kormány Indiából a francia, egyiptomi és mezopotámiai hadjáratok támogatására. Wassmuss

után ezeket az értékes tudósításokat Liman von Sanders utján, aki Konstantinápolyban volt a német ügy főintézője, továbbította a német kormányhoz és ezen az uton sikerült neki a háboru négy évén keresztül soha meg nem szakadt rendes összeköttetést fenntartania Berlinben lévő uraival és parancsolóival. Befolyása folyton növekedett, míg aztán 1916 nyarán már a katonai működés egy egész hatalmas területét, körülbelül négyezer akkora területet, mint Franciaország, ezzel a nével lehetett volna jelölni a térképen: "Wassmuss". Ez azt jelentette, hogy azon a területen a fiatal német konzul volt a korlátlan ur, akit nem lehetett megkerülni, sem elfogni, mert a persza főnökök akkora tiszteltetben tartották, hogy hiába próbálták őket megvesztegetni: a legényesebb pénzbeli ajánlatokat is visszautasították. Ezzel kapcsolatban azonban mégis van egy humoros mese forgalomban. Wassmuss fejére, akár élve, akár halva, 40,000 dollár vérdíjat tűztek ki a szövetségesek és az egyetlen ok, amiért a persák nem adták ki őt, az volt, mert nem hitték el, hogy az ajánlat komoly: el sem tudták képzelni, hogy lehessen élő ember, aki ennyi pénzt megér.

Wassmuss persa ruhában járt, felesége az ország legbefolyosabb főnökei egyikének a leánya volt, — nők barátjuknak a házába menekült. — "Nem jöhettek be", — mondta a persza főnök az angol tisztnek, aki fegyverrel kezében rohant fel a ház lépcsőjén, — "asszonyaim várnak ebben a házában." "Nagyon sajnálom", — felelte az angol tiszt, — "de ott van Brugmann is és ha öt perc alatt ki nem adjátok, beküldöm érte katonákat, akár itt vannak az asszonyaid, akár nincsenek." Brugmann megadta magát. Wassmuss aztán még hónapokig tartotta magát, dacára, hogy tekintélye egyre csökkent, amint a háboruról szóló hírek a maguk valóságában kezdtek elterjedni persza földön is. Wassmuss azonban nem olyan ember volt, aki könnyen belenyugodjon sorsába. A közhangulat elhidegülésének első jele az volt, hogy a persák nem akarták elfogadni maga-csináltá márkáit. A következő jelenség volt, hogy nem akartak engedelmeskedni rendeleteinek. Ebben a veszedelmes időszakban történt, hogy Wassmuss a maga taktikájának mesterművét hajtotta végre, amivel megérdemli, hogy hirveve fennmaradjon. A fiatal német, magára hagyva egy vad, kezdetleges keleti országban és kizárólag saját eszére és tehetségére támaszkodva, már török szultán hivatalát és persza vagy török nyelven szólt: — Hello! Hello! Itt Főlségednek legnázatosabb szolgája, a német Wassmuss beszél, aki csókolja papucsának talpát. Ahwasban van, a hol a bennszülött főnökök nem akarnak engedelmeskedni azoknak a rendeleteknek, miket Főlséged az alázatos Wassmussra bízott, hogy továbbítsa nekik azokat. A szegény persák rémülten és kétségbeesve bámultak rá, amint a szikrák pattogása közben tovább folyt a "beszélgetés". Wassmuss persze ügyesen forgatta a szót, mintha az adott válaszokra felelné Konstantinápolyba vagy Teheránba. Végül aztán teljes szigorral fordult oda a megfélemlített és most már valóságos remegő törzsfőnökökhez és rövid, határozott parancsokat osztogatott ki nekik a Khalifa nevében. Azok persze siettek végrehajtani ezeket a rendeleteket és örültek, hogy megmenekülhettek. Ha rá gondolunk, hogy milyen unalmasak azok a felolvasások, a mikkel a mi felolvasóink végigdöögnek az országban: szinte sajnálunk, hogy nem Wassmuss il a felolvasóasztal, vagy az ő kis háromlábú "drótnélküli táviró" készüléke előtt és mondja el nekünk a maga csodálatos kalandjait a háboru négy esztendőjéből! Micsoda eseménydús négy esztendő! Lehetett ez ott a távol Perzsiában! Milyen kár, hogy olyan keveset tudunk belőle!

Legenda a csodálatos palotáról

Irta: Villányi Andor

VOLT egyszer egy ember, a ki mérhetetlenül gazdag volt. Olyan gazdag volt ez az ember, hogy hozzá fogható gazdaság talán el sem képzelhető emberi ésszel. Dárius kincsháza lehetett tán csak ehez fogható, de neki bizonyos nyúl még Dáriusnál is több drágasága volt birtokában.

És a jó angyal, aki ez el a sok kincsesel megajándékozta, azzal a feltétellel juttatta neké a gazdagságát, hogy éjjen vele okosan és ügykezzék azt az ajándékhoz méltóan felhasználni. És hogy megtudhassa, hogy vajjon bölesen használja-e fel, megígérte neki, hogy ha helyesen cselekszik, jelt fog neki adni valamiképen. Égi csodálatos jellel, aminőben más földi embernek nem lehet része.

És a gazdag ember körülzött a földön és látta, hogy rettenetes nagy az emberek nyomorúsága. És felvidámított aera, mert egy gondolat villant át homlokán, amelyről azt hitte, hogy azt az angyal sugallja neki.

— Bizonyára — szolt és megindult kincsházá felé — méltóbb rendeltetést keresve sem találhatnék, megméhetetlen kincsem számára, mint ha szétosztom azt nyomorúságban sanyló embertársaim között.

És e naptól kezdve két kézzel szorta a kincset a tömegnek és vidám lármájukat hallva, amelyet a drágaságon való osztzkodás közben hallattak, az angyalra gondolt, aki — ugye lehet — nem sokára éji jellel fogja tudtára adni cselekedetének fenkölt voltán érzett megelégedését.

Am belefáradt már drágaságainak osztogatásába, melyekből szászor annyi termett utána, mint amennyit szétosztogatott belőlük, de az égi jel még egyre késétt. De látta, hogy körülötte csupa heny ember hever, akik kincseinek részegge habzsolva magukat, sem dolgozni, sem bármit cselekedni nem akartak többé. Az éhetteleken pedig most is rongyokban sanylólvé, panaszaikkal ostromolták az eget, mert rajtuk az ölüke hullt szerenése sem volt képes segíteni.

És ekkor magába szállva látta, hogy méltatlanul élt hatalmával és lelke szomorú gondolatok terhétől volt sulyos.

cselekedni, ezt eszem sugallatára eselekszem.

És maga köré gyűjtve a Szerenese mostoha gyermekeit; megtiprottjait a Sorsnak és elesetteit az Életnek, két kézzel szorta közéjük vagyónát, hogy hatalmas hadsereget gyűjtsenek és verjék le vele a Rossz zsoldosait, akik az élet örömeiben dözölve, magukhoz kapartították az ő jusukat is.

És miközben megzendült seregek harci kiltje és csatazaj tölt be a levegőt — az angyalra gondolt ismét, aki — ugye lehet — most már csakugyan éji jellel adja majd tudtára eslekedetének fenkölt voltán érzett megelégedését.

Am belefáradt már a haldoklók hörgésének hallgatásába és gyözelmes seregei diadalittas, ordítózásának hangjába s az égi jel még egyre késétt. És kincsei sem fogyatkoztak meg egy lattal sem, sőt százannyival szaporodtak, mint amennyit szétosztott belőlük. De látta, hogy a zászlójának színezet viselő seregeken mérhetetlen változás történt. És mérhetetlen változás azokon is, akik az éllentáborban voltak. Mert ámbár a Jó színeit hordták emezek: — ők valának a rossz és ők dözöltek a kincseben. És noha a Rossz színeit hordták amazok: — ők voltak a megtiprottak és ők viseltek most szaktatott kántást és fájdalmas sebeket.

És ekkor magába szállva látta, hogy a Jó és a Rossz örök ellenséges szellemek. S aminthogy egyik mindig az erőshöz pártol, a másik a gyöngre mellé áll és szászor átkozott az, aki boldoggá akarván tenni az embert, gyűlölséget szit köztötte. Mert sohasem a Rossz bukik el, — mindig az ember és vele együtt a Jó!

És szomorú gondolatoktól sulyos lélekkel zárkózott el drágaságoktól telt kamrájába.

— Oh, be csodálatos név a te neved! Bizonytal mondok, hozzá hasonló ritka és zengzetes nevet még sohasem hallottam életemben.

És megajándékozta őt kincselével és gondolataiban elmerülve, céltalanul járt-kelt az után, kezét olykor szívére helyezvén. És néha föl-sóhajtott, szolván:

— Katinka! Katinka!...

És nem vette észre, hogy a járókelők közül több leány megfordult e névnek hallatára, mert Szent Katalin lévén a város védőszentje, az angyal gyakran kereszteltek e névre gyermekeiket.

— Oh, mily kontár és szegényes mi ez, ama csodálatos kincshez, a mely köré ezt építettem. És hát fogható vajjon ennek hideg esillogása az ő szemének mélyesges ragyogásához?

És ime, midőn az utolsó díszítéseket rakták föl s ő hajójához közeledett, hogy szétnezzzen rajta, ámulattal látta, hogy az teljesen üres. Egy smaragdcsillánk nem sok, annyija sem maradt a mérhetetlen kincsből: mind-mind fölkerült a palotára, amely a tavaszi nap fényében szikrázva hirdette szerelmének ragyogását.

És ő szívében megrendülve, térdre borult, mondván:

— Ime, sokat hibáztam és sok botorságot követtem vala el, de most földi hivatásom végére érkeztem, mert megtalálván kincseim rendeltetését, a jó angyal éji jellel adta tudtomra megelégedését.

II.

És ismét előjött kincsházából és álrühát öltvén magára, elhatározta, hogy most már nem csupán szívére hallgatva fog cselekedni, mert im, a sziv rossz tanácsadóknak bizonyult. Hanem kifürkészvén a földi boldogtalanság okát, észével fogja mérlegelni, hogy vajjon szívének érzése szerint kit jutalmazzon!

És ekkor látta, hogy kétféle erő viv csatát e földön, két külön táborba osztva az emberek seregét, akik egyképen várományosai a földi lét örömeinek, mert egyformán örökölték az örömeire való jogot. És ez a két erő a Jó és a Rossz ereje.

És amidőn e felfedezés tisztánlátóvá tette a szemét, felvidámított az aera, mert egy gondolat villant át a homlokán, amelyről azt hitte, hogy az angyal sugallja azt neki.

— Bizonyára — szolt és megindult a kincsházá felé — most találtam meg végre kincsemnek rendeltetését, mert amit most fogok

IV.

És amidőn tisztában lön érzéseivel és számot vetett lelkével, mely Katinkáért epedett, felvidámított az aera, mert egy gondolat villant át a homlokán, amelyről immár biztosan azt hitte, hogy azt az angyal sugallja neki.

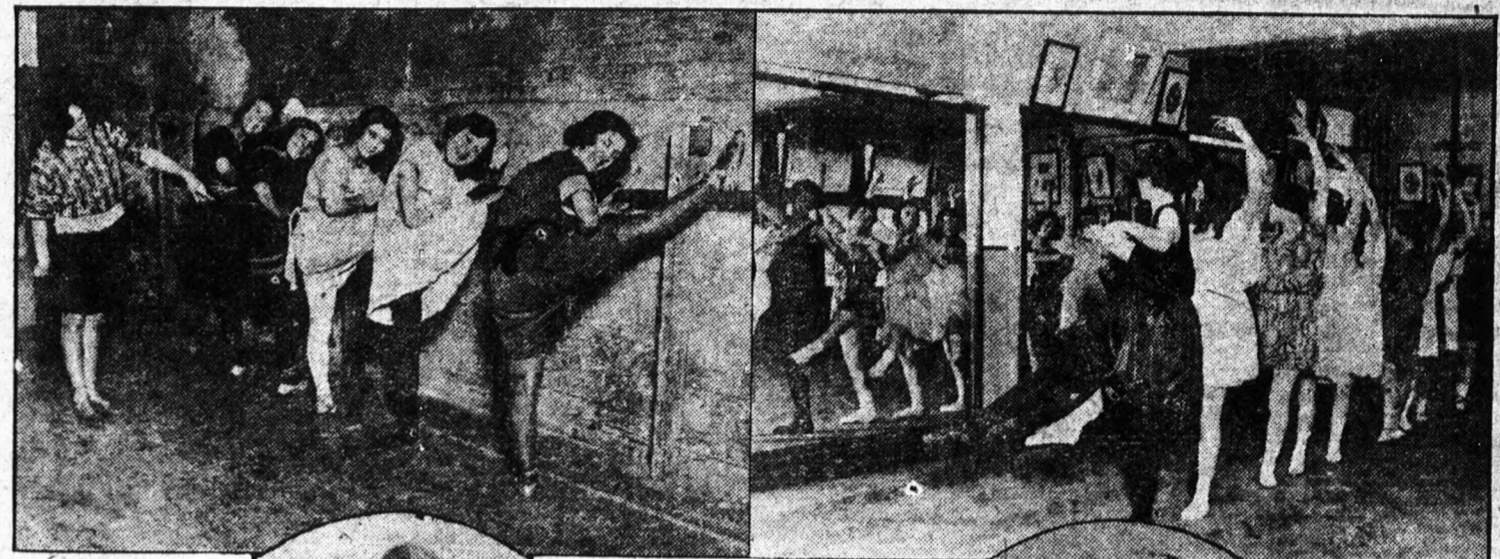
— Most hát megtaláltam végre drágaságaimnak rendeltetését — szolt és megindult hajóra rakott kincsei felé — mert amit most fogok cselekedni, az csodálatosabb lesz minden csodáknál, hiszen ráakadtam arra, akinek földi ember, rajtam kívül méltóbb foglalatot nem adhat!

És építő mérnököket, tervkészítőket, ácsokat, köműveseket és mindenféle derék iparosembereket gyűjtve egybe, magához kérte a leányzó és fölépítette köréje megmérhetetlen kincseiből a világ leg-tündöklőbb palotáját, amit csak emberi elme megálmodni képes.

És ha a város lakosai közül bárki is dieserő megjegyzést tett a szemtvakító kincsepalota képzeletét

Manchesteri kislányok táncolni tanulnak. Hogy készül a ballerina.

Anrol és francia ifju hölgyek legutóbb athletikai vadalt rendeztek Párisban. Ime:

Jó dolga van a papagálnak. Kutya, mint csomagszállító. A legmagasabb cipősarok.

A TUDOMÁNY VILÁGÁBÓL

Madách a nőkről

MA, amikor politikust és nem politikust egyaránt izgat a nőkérdés, mindenkit érdekelhet, hogyan vélekedett a gondolatokban leggazdagabb, bölcsességben legmélyebb lelki magyar író, "Az ember tragédiájá"-nak határozatlan nevű szerzője, a szépműről, amely a legmeghatóbb tragédiává tette a költő életét.

Ennek az egyéni tragédiának a kiszélesítése az a hatalmas alkotás, amelyben mi az ember, az egész emberiség tragédiáját látjuk. "Az ember tragédiájá"-ban is ott van mindenütt az író lelki nyoma a nőről való felfogásával, ahol csak évtávoli találkozás; ezáltal azonban nem a nagy műnek a bönöngésé, hanem Madách két más művét akarom itt bemutatni az olvasónak. Az egyik szintén tragédia, a címe: "Férfi és nő". "Az ember tragédiájá"-n kívül még hat drámát írt Madách. A másik egy tanulmány a nőről. Ez a nagy költő akadémiai székfoglalója volt.

gyobb csalódás után készült volna. Pedig még csak ezután következik az a költő életében először az a nagy ellenmondás, amit a "Férfi és nő" jellegé meg a valóság közt látnak. Azt mondja amott, hogy a férfi nő nélkül is nagy s mikor ezt leírja, két évre rá forró, nyugtalan, szenvedélyes szerelme Fráter Erzsike iránt, a nyugalmat ígérő házasság révén vezet. Ugy érzi most magát a sokat tépelődött lélek, hogy nagy betegségből gyógyult fel. A boldog szerelem volt orvossága és a házasság egészen földi emberre tette.

Amde a sorsnak ez a játéka nagyon rövid volt. A költő sejtelmé megdöbbentő módon hamarosan igazolódott. Politikailag üldözött Madáchot is hazafias viselkedése miatt és házasságának hetedik évében, elszakítva családjától, imádott hitvesétől, börtönbe került. Tudjuk, hogy a férj raboskodása alatt dulta fel a csábító, egy jelentéktelen szemlélyü gavallér a nagy ember családját boldogságát. A rombolás munkáját folytatta egy másik lovag. Ennek a szereplését már Madách is látta. De sokat tört, amíg kínos,

emésztő belső harcok után vátásra szánta magát. Mindkét részről békesen ment ez végbe.

Azt hihetnénk a nagy, mérhetetlen jószágú szellemek megítélésében tájékozatlanok, hogy ez a lelket megrendítő eset újra gyűlöltre szította a költőt a nők iránt. Nem. Nemes férfilelek az élvezett boldogságért nem tud hálátlan lenni. Ez az emberfölötti szenvedés tisztábbá, bölesebbé magasztotta Madách lelkét s csak ezzel a lélekkel írható meg a fenségsben minden más főle emelkedő irodalmi alkotás: "Az ember tragédiája", melyben a költő az érvának gyöngéd érzéssel ki-csoztott minden szerelemre való tulajdonságából a szenvedésben reszkető ujjakkal is Erzsikéje homloka köré akar koszorút fenni, aki nemcsak a férje életét, hanem a magáét is tragikussá keserítette.

Az Akadémia 1864 április 18-án tartott ülésén "A nőről, különösen esztétikai szempontból" címen — betegsége miatt ott személyesen meg nem jelenhetvén — felolvastott székfoglalója, a higgadt, komoly gondolkodónak s a legjobb embernek elfogulatlan ítéletét foglalta magában arról a nőről, a

mely neki anyai fájdalmat okozott. Tudományos alapon fejtegeti a férfi és nő közti különbséget, megállapítván az utóbbról, hogy "vére testsúlyához képest több, keringés-gyorsabb, hőmérséke magasabb, véralkata idegesebb". Ennek a szerkezeti különbségnek tulajdonítja azt, hogy a nő inkább az érzések, mint az értelem uralma alatt áll. Ugy mondja ezt Madách, hogy a nő a szívén keresztül gondolkozik. Szívének varázseréjével ő tartja össze a családot, lekötve a legerősebb férfít is. A szépet jobban lelkesítő szellemével kellemessé tudja avatni környezetét, amelyben él, de ha "okoskodva akarja elemezni mindazt, amit csak éreznie kellene, sokkal mélyebben süllyed s nehezebben — hogy ne mondjam — sohasem képes többé erkölcsileg felemelkedni, mint azt a férfiban számtalan esetben látjuk". Nála az érzelmei jobban érvényesülő hatalma támogatva az értelemmel, könnyebben dobálja a nőt a szép és rut véleletei közé.

Ritka eset, hogy a nő a maga érzésével szembeállítaná az esztét. Ezért szerencsétlen gondoltnak tartja Madách a nőemancipációt, mert nem ismerheti a természetet, aki azt akarja, hogy a rózsát tőre-nyágra ne csak illatos virágot teremjen, hanem egyúttal hatalmas gerendákat is szolgáltatson. Valóban a nő egyenlősítése a férfival a leg-kezebb előnyökről való lemondást jelenti a nőnek. Mihelyt a nő leszáll akár a saját akaratából a maga természetes piederstőljáról, akár a férfi rántja le magához onnan, elveszti a szépmű eszményi báját s Mária istenasszonyi alakja s földi létünk közt elvesztjük azt a kapcsolatot, amit eddig a földi asszony-nem keresztül éreztünk az égivel. S amelyik férfi ezt így gondolja, nem tudja az érzetét a maga kü- lömből volat a nővel szemben, de nem is kívánja látni a gyöngébb nemet a férfi természetéhez való durvább feladatokról. A nő csak úgy emelkedhet a földön egy Zrinyi Ilona magasságáig, ha hű marad természetéhez; de ha a fér- fiét akarja magára öltetni, lesüllyed akkor az ablaktörő s romboló suff- ragettek közé.

Nem mondja Madách, hogy a nőnek kevesebb joga legyen, mint a férfinak. Sőt hangoztatja: "jogban legyen a nő egyenlő a férfival, tiszteletben álljon felette." De éppen abból a kellemes tapasztalásból származik ez a nő magasra helyező tisztelet, hogy a természetéhez hű szerényebb nem, e kiválóbb tulajdonságánál fogva nem kíván a végleteleg élni másokkal szemben a maga jogaival.

Nem mondhatjuk elavultnak ezeket a gondolatokat, ha felszázad- dosak is már; mert az emberiség két nemének alap tulajdonságai az első emberpárnak az életben való megjelenése óta ugyanazok s talán lehet ezeket a végtelen időben pillanatnak tetsző évtizedekre felfor- gatni, de lényegüktől megfosztani nem. Ne forgassuk hát ki a nőt a maga szép természetéből még a leg- rövidebb időre sem, mert szomor- kodni fog azon később ő maga, mi magunk és az életnek is szomorubb képe lesz. Ha az élet megromlott, nem javíthatjuk meg azzal, ha fel- duljuk a természet rendjét. Inkább úgy kellene intéznünk az életnek általunk is intéhető részét, hogy segítsünk a természetnek törvényei- nek érvényesítésében, hogy meg- maradjon a nő a maga isteni küldetésé mellett. Tanuljunk innen a kezdődő betegséggel.

A tudóvész első jelenségei

"Adj nekem asszonyt! Mert velöm lobog! Adj egy lényt fajdóbból, Asszonyformájút, amde mégse asszonyt!"

a tépelődő lelki, rendkívüli vágyak- kal telt szellemű, főséges érzésű költőnek a rimázkodását véljük hallani egy istenidőzt. Olyan nőért ver a huszáves ifjú szíve, akinek fiatalága, szépsége, szerelme örök, aki soha el nem hervad, aki a csók- tól el nem sápad, aki egy forró férfikeblen el nem ég s aki őt meg nem eszja. Herakles vágyai ezek, de a költő érzésének lüktetését érezzük bennük.

Leszáll az istennő, de annak eső- je is hideg. Nincs hát nő személy, nincs Madách egetjáró képelete számára, akikben a madáchi férfi- vágy megelégedést talál. Sőt a szerelmi sóvárgás hiábavalósága a legkiméletlenebb ítélet kimondására készteti a Herakles ruhájába öltö- zött hatalmas költő lelket:

"Ugy jó-a nő, hogyha holt!"

A nő szeretői van teremtvé és Ha ezt nem bír már, haljon el; minek Csírát vesztett lény a föld ezer Nővényt közt, kik tájzának a tenyésznek?

De még tovább fokozódik gyűlö- lete a női nem iránt, midőn mágyi- lóra kénytelen lépni az életével leszámolt Herakles-szel, hogy szer- lmi gyötrelmetől szabaduljon és a nő, aki a hűtenül elhagyott fér- finak még a mágyán viselt kínjai- ban is mint a maga diadalának je- lében kéjleg, ne dülhassa föl többé nyugalmát a szerelmevágyával, áni megfosztja a férfi életét hatla- tanságától és ami nélkül is ten- hetne az emberfiakból.

Ugy hat ránk ez a drámai köl- temény, mintha az íróját ért legna-

köpxnk vagy köpésünkben véres szálasak vannak, az csaknem mindig tudóvésznek a jele és ilyen esetben nem szabad a dolgot to- vább elhanyagolni. Éjszaka kényti izadás is jelentheti a tudóvész kez- detét, bár ezt többnyire már jóval előbb egyéb jelenségek előzik meg. A melben vagy vállban jelentkező állandó fájdalmat alaposan meg- kell vizsgálni és nem szabad reu- máknak vagy ideggyöknek venni, mi- vel gyakran összetévesztik a gim- dikóros mellhártyagyulladását. A he- detik és utolsó jelenség, amely csak nem mindig veszedelmes jelenség, amely csaknem minden veszedelmes jel, a hirtelen vérhányás.

Ezeknek a jelenségeknek bárme- lyike gyanús és ok arra, hogy or- vossal tanácskozzunk. Gondos or- vos a beteg felsőtestét meztelené teszi a vizsgálatra, mert a ruhán keresztül való vizsgálat nem ér semmit. Legalább egy héttig minden két órában meg kell mérni a test hőmérsékletét. Az orvos minden- esetre megvizsgálja a beteg köpé- sét és kikerdezi multjáról és kör- nyezetéről vonatkozólag. Ezek nél- küli csak a nagyon előrehaladt be- tegséget lehet megállapítani. Ha a rendes orvos nem vizsgálja meg az embert ilyen alaposan, el kell men- ni a legközelebbi nyilvános orvosi rendelőbe, ahol találhatunk olyan orvost, aki tökéletesen érti a tudó- betgséget.

Az orvosi vizsgálatról függetle- nül, ha a fenti jelenségek bárme- lyike mutatkozik, változtassuk meg életmódunkat azonnal, tartózkod- junk minél többet a szabad levegő- ben, együnk jobb ételeket, alud- junk hosszabb ideig és ha lehet- séges, rövidítsük meg munkaidőn- ket. Így megerősíthetjük testin- ket annyira, hogy könnyen meg- küzd a kezdődő betegséggel.

Ennek a jelenségnek bármelyike gyanús és ok arra, hogy or- vossal tanácskozzunk. Gondos or- vos a beteg felsőtestét meztelené teszi a vizsgálatra, mert a ruhán keresztül való vizsgálat nem ér semmit. Legalább egy héttig minden két órában meg kell mérni a test hőmérsékletét. Az orvos minden- esetre megvizsgálja a beteg köpé- sét és kikerdezi multjáról és kör- nyezetéről vonatkozólag. Ezek nél- küli csak a nagyon előrehaladt be- tegséget lehet megállapítani. Ha a rendes orvos nem vizsgálja meg az embert ilyen alaposan, el kell men- ni a legközelebbi nyilvános orvosi rendelőbe, ahol találhatunk olyan orvost, aki tökéletesen érti a tudó- betgséget.

Az orvosi vizsgálatról függetle- nül, ha a fenti jelenségek bárme- lyike mutatkozik, változtassuk meg életmódunkat azonnal, tartózkod- junk minél többet a szabad levegő- ben, együnk jobb ételeket, alud- junk hosszabb ideig és ha lehet- séges, rövidítsük meg munkaidőn- ket. Így megerősíthetjük testin- ket annyira, hogy könnyen meg- küzd a kezdődő betegséggel.

Asszonyok versengése

Aki megfordította a téelt. Miért féltékenykedjenek, irigykedjenek egymásra a nők. Inkább szövetezzenek és könnyítsék meg egymás helyzetét. Vigasztalják egymást a bajban és érezzenek egyet az örömben. A Mrs. Eddy kísérlete.

NŐNEK versengését a szerelemnek, hogy úgy mondjuk a piacon má: az ökoról kezdve állandóan éne- keltek és énekelik a költők. Ez a versengés adta meg az alaptéma- ját sok száz, sok ezer szindarab- nak, amelyeknek alaphangulata, alapszelekménye tulajdonképen an- nak a feltevésnek a bizonyítása akar lenni, hogy a nő a nővel szemben nem loyális, hogy a nő a szerelemben, amely az életnek tulajdonképeni tartal- mat adja meg, egymás ellen állandóan élet-halál harcokat vívnak meg.

És tulajdonképen el lehet mondani, minden szó- játék szándék nélkül a részünkről, hogy a költők, a színműírók ténylegesen a való életet írják meg akkor, amikor a nők egymás közötti harcát tolmácsolják, fes- tik le, amely harcnak a szákmánya, amely harc utáni győzelemnek a jutalma, mindig egy és ugyanaz, a férfi.

A férfi bírása feletti versengés ellenségeket csinál a barátokból, riválisokat csinál a novérekéből. És ime, most a modern világban, amikor kétsze- res erővel tombol a harc a házassági piacon, amikor a férjnek, hogy úgy mondjuk, kétszeres ára van, akad egy asszony, aki egész egyszerűen megfordítja a régi téelt és új világításban mutatja be a helyzetet.

Az illető asszonynak alapgondolata valószínűleg az lehet, hogy miféle fonákúság is az, hogy a nő egy- más marják, egymást gyűlölik, egymást szapulják, egymással harcolnak a férjért, a férfiert, mikor az utóbbi ezt tulajdonképen meg sem érdemi, mikor a győzelem szemben ugyanazt a hűtlenséget tanúsítja, mint a legyőzöttel szemben. Nem sokkaltta egyze- rűbb-e az, ha a nő egyással szövetségre lépnek és egymást segítik a közös "ellenség", a férfi ellenében.

Ha esetleg nem is gondolta mindazt ily alapos- sággal ki az új tannak a megteremtője, bizonyos azonban, hogy ez irányban cselekedett és, hogy ezzel meghazudtolta azt a tant, amely Eva leányait egészen más színben mutatta be.

Mrs. Ezra Butler Eddyrol szól az ének, aki je- lenleg Baysiden L. I. lakik.

Mrs. Eddy a fiacskájával lakik ott egy szép kis kastélyszertű házában, alig félóra járányira vonaton New York szivétől.

Hét esztendőig volt boldogtalan. Hét esztendőig leste, várta azokat a bizonyos erőteljes lépéseket a verandáján, amelyek azonban csak nagyon ritkán je- lentkeztek.

Szép asszony, karcsu, nyulánk. Almatag, kék szemű annak, remekszép szöke haja és még mindig a boldogabb felén van évek dolgában a harmincnak.

Végre azután megmuta azt, hogy egyedül lakjék otthon a baysidei kis palotában és várja, remegve várja a férjét, aki csak nagyon ritkán vetődött haza. Barátok után vágyakozott és sokat töprengt azon, hogy hogyan találhat barátokat, olyanokat, aminkre neki szüksége lenne, akik őt megértik és akik éppen ezért vele szemben részvételt viseltek.

Élmelkedésel közben rájött arra, hogy ami az embereket legjobban egyúttal vonzza, az semmi más, mint a közös lelkes érdeklődés valami közös sze- mély, vagy tárgy iránt.

Ezért elhatározta, hogy olyan nőkkel fogja ma- gát körülvenni, akik botorul és féktelenül szerették azt, akit ő is szeretett. Olyanokkal, akik az ő fér- jéhez szerettek.

Az átlagasszony azt tette volna, hogy pert indít valamelyik vetélytársnó ellen azért, mert a férje sze- retetét elvonta tőle, azonban Mrs. Eddy irtozott az ilyen dologtól. Lehet, hogy azért, mert Kanadából származott, a hideg északról, ahol megtartják a szer- zedést, ahol megtartják az esküt, ahol megtartják az adott szót, bármi történjék legyen is.

A tervet meg is valósította. Egész névsorát sze- rezte meg azoknak a fiatal hölgyeknek, akiknek a férje udvarolt és akik ezt az udvalást szívesen is ve- ték. Csaknem valamennyien a szinpad tünderei vol- tak. Mrs. Eddy minden ceromonian nélkül egymás- után meglátogatta őket. Elmondotta nekik, hogy a férje gondatlanul kezelte a levelezését és olyképen tudta meg a címeket. Meghívta őket a házához. El is jöttek és ott jól érezték magukat. A ház asszonyát, Mindnyájan szép fiatal lányok voltak és mind- nyájan jól főztek is. Rájöttek arra, hogy tulajdon- képen mindnyájan a nyugodt, csendes otthon után vá- gyakoznak a Broadway zajos élete után.

Arra is rájöttek, hogy sehogyan sincsen jól úgy, ahogy van. Megegyeztek abban, hogy a nőknek szö-

szünetek, tehát összetartanak és lehetőleg megóv- nak másokat attól, hogy hasonló sorsra kerüljenek.

Különösen az egyik közülük volt meghatva na- gyon. Megígérte, hogy minden tekintetben segítsé- gére lesz a fiatal asszonynak. És meg is tartotta a szavát. Egyik főtényezője lett egy egészen szerényen indult obédienetnek, amely azonban csakhamar az újságok head line szenzicációjává nőte ki magát.

Eddy ur és a felesége csak ritkán látták ugyan egymást, azonban megszokták azt, hogy néhányszor egy esztendőben együtt ebédeltek, együttmutakoztak szórakozó, vagy nyilvános helyeken.

Még fiatal, gondolta. Előtte az élet és mi akadály sem lehet majd annak, hogy olyan férjet találjon, aki megérti, aki megbes- tül.

Már hét esztendő óta viselte a martiromság tőviskoronáját és nem akart továbbra is ennyire boldogtalan lenni. Elhatározta, hogy véget vet a dolognak. Ezért a kérdéses napon nagyban tele- fonálhatott. Azután felöltözött és bement New Yorkba, ahol a vendéglőben a férjével találkozott.

"Pletykáznai kezdtünk, mint két fiatal gyerek", mondotta később Mrs. Eddy, visszaemlékezve arra, mi történt az asztalnál a leves és a saláta között.

"Látta, hogy ideges vagyok és megkérdezte az okát. Szinte megdöbbenve kérdezte, hogy talán csak nem akarok neki valóperiben időzést kézbesíteni, mire elnevettem magamat. Csodáltam azonban, hogy ho- gyan tudta ennyire megérteni a helyzetet. Ugy érez- tem magam, mint a játékos, aki tudja, hogy a nagy ütökártyát tartja a kezében."

A házaspár vidáman diskurált és jól ment min- den, amíg egy nő és egy férfi meg nem érkeztek és a szomszéd asztalhoz le nem telepedtek.

Mrs. Eddy megismerte az érkezőket. De meg- ismerte a nőt a férj is és elspadt. Nem tudta, hogy az illető és az ő felesége jóbarátok.

Mielőtt még Mrs. Eddy megmagyarázhatta volna a férjének, hogy a férfi az ő ügyvédje, mig a nő azért van itt, hogy a személyazonosságát megállapítsa, a periratok már ott voltak a férj kezében.

A periratok arról szóltak, hogy az asszony válas kimondását kéri a férjétől és az a nő, aki a valóper- ben megnevezetett volt az, aki legjobban segítségére volt a feleségnek.

Az Eddy házaspár tizenkét évvel ezelőtt házaso- dott össze a kanadai Ottawában, amikor az asszony még alig volt tizenhét esztendő. A férj előlel ka- nadai családnak a sarja, amely nehéz milliárdok szer- zett gyűgygyártásból.

Mrs. Eddy szerint most már biztosíva van, hogy jó az összetartás a nők között és csak azt sajnálja, hogy már régebben össze nem barátokoztak a férje nőismerőivel és már régebben hasonlóképen nem cselekedtek.

Ime tehát a nemek örégi harcának modern megnyilvánulása. A nő rájött arra, hogy egyeti- lésben az erő és széthúzásban a gyengeség. Rá- jött arra, hogy szöveteznie kell, ha az élet har- cában, amelynek a zenitje részére a szerelmet je- lentí, akkor érvényesülhet igazán, ha szöveteznie a vetélytársával, ahelyett, hogy ellenükben harcol- kezdene. A Mrs. Eddy esete mutatja azt, hogy a nő is tisztában van immár a modern harcászati modern követelményeivel.

A nőknek gyengeségével, a nőknek esetleges jöhízeműségével sokan visszaélték már. A nő sokszor győzött ugyan, de még többször legyőze- tet. Most azután rájött arra, hogy neki is egyenlő érvényesülési alkalma van a férfival, de csak akkor, ha szövetezik. És a nő szöveteznie fog.

Ezek az esetek mindig nagy szerepet játszottak az unatkozó fiatal asszony életében. Ezért cseppet sem volt feltűnő az, hogy az elmúlt nyár egy lágy- melet délutánján, amikor a férj felhívta telefonon a feleségét, hogy estére vele ebédeljen egy new yorki előlel vendéglőben, az utóbbi készségesen ráállott.

Az asszony ekkor már régóta nem hallotta a férje hangját, noha értesült a különféle mulatozá- sáiról.

Már régen számot vetett önmagával. Rájött ar- ra, hogy ennek az életnek így semmi értelme sincsen. Arra is rájött, hogy annak sincsen semmi érte- lme, ha ő egész éjszakákat átvirraszt és átsír a férje után.

A BORJUSZELET

Irtá: Zsoltos László

GYEREKEK. — mondta a mama, miután ebéd után (paprikás burgonya, sós-tartóval) apas elment hazáról. — gyerekek, jól viseljétek magatokat: holnap lesz este.

— Hus! Eljen! tört ki vad diadalkiáltásba Bokor pénzügyi tanácsos három gyermeke, akik közül a legidősebb tizenhárom éves volt, a legkisebb pedig még csak hét esztendő.

A szíva elültével, miután a gondos családjához mind a három nebulót tanúfőhöz parancsolta, latin szótár-írás közben egyszer csak megszólalt esőndben Anti, a tizenegy éves középső:

— Anyukám, és miből esszük holnap a húst?

Bokoré, aki a hideg kályha mellett szorgalmasan kötögetett az amerikai pamutból, hallatlanba vette a különös kérdést, amelyet az első gimnázista erre jónak látott megismételni:

— Anyukám, miből esszük a húst?

— Anti tanult! — szólt rá erőlyesen az anya, anélkül, hogy válaszolt volna.

— Számár, hát tányérből esszük, — szólt közbe a létszertendő Janesi, pillanatilag abbahagyván a nehez írásgyakorlatot két egészséges tintamalac között.

— Látod, te vagy a számár, Janesi, — ütötte föl nullás géppel megkopasztott fejét a számtanfűzetből a legnagyobb Bokor-gyerek. — Anti nem úgy értette, hogy tányérből esszük, hanem hogy miből vásárolja apuka holnap a húst! Nem igaz!

— Karesi, a számtant! — emelte föl ismét erőlyesen a fejét a mama, majd a három gyerek módjára ő is megint a munkája fölé hajolt.

S mialatt így lefelé néző arccal nézte a pamatszemeteket, némi kis félnapra való megnyugvással ezt mondotta magában:

— Ezer korona kölcsön. Mikor megmondta neki, hogy talán sohasem bírja visszaadni. Szinte esodálatos dolog a mai világban.

Megint felült a kiest sápadt és fáradt, hanem azért esinos szöke fejét, bizonyára annak jeléül, hogy erősen elgondolkozott ezen a fogas kérdésen.

kolátársak volnánk, vagy micsoda, hahaha!

— Furcsa ember, — fejezte be tündöklését a szöke számtanácsosné s megint lehajtván a fejét, folytatta a kötiigét ott, ahol imént elhagyta.

Nemsokára fölkel, magára vette felöltőjét s a tükör-előtt kalapot tett a fejére és:

— Gyerekek, jók legyetek! Rög-tön hazajövök. Hozom a húst. — Kis szatyrában az urától kapott

és hátát fordított az idegennek. Mindegy. Azért, mikor leszállt, az is leugrott utána s most már az esthomályban az első mellékután vakmerően odalépett a szaporán lépegető számtanácsosné mellé:

— Pardon, nagyságos asszony, — emelte meg a kalapját.

Nem használt semmi. Bokoré eleinte még jobbn sietett, aztán elfáradt, de azért egy árva szót nem felelt az oldalán billegő aszfalt-betyárnak, végre, amikor már nagyon közeledtek a lakáshoz, szégyenében és mérgében sirva ripakodott rá a vadászkalaposa:

— Tudja, ez már igazán szemtelenség! Tudja!

Ebben a pillanatban a házuk kapujából kidobott egy férfi. A számtanácsos. Otthon hallotta, hogy az asszony lement húst, de mivel sokáig késett, türelmetlenségében kiált a kapuba várnai. S most hirtelen kidobott a kapu alól. Egy lélekzetvétel, a vadászkalapos, aki ugy látszik, tüstént a helyzet megaslátára emelkedett, nagyot kurtant, hogy:

— Szervusz, Karesi! No, ez óriási, hogy ma már másodszor találkoztunk! — s a férj, a szegény igazán, becsületes számtanácsos szemmel mutatta be a viaszspadtt aszszonyt, hogy:

— Daróczy, hát te hogy kerülsz ide?

És másnap, vasárnap ebédre pompás borjuszeletet ettek a gyerekek. De sem Bokor számtanácsos, sem a felesége (aki még előző este ott a kapuban visszaadta Daróczynek a kiló szelet híján az ezer koronát) nem nyult hozzá a kiest fülsgöson gyönyörű falathoz.

Az ura ugyanis, ez a reggeltől estig robotoló, szegény, becsületes igazvónó, ma délben azzal az örömhírről jött haza, hogy déljött a hivatalban fölkereste egy régi barátja, egy volt iskolatársa, a Daróczy Pityu, akit már husz esztendeig nem látott és hát — mondta az ura — roppantul megörültek egymásnak és hát sokáig nagyon kellemesen eldiskuráltak egymással a régmúlt időről és hát, Bokoré viszszaemlékezett rá, hogy az ő becsületes ura itt előbb nyelt egyet s csak aztán bökte ki a dolgot — és hát a végén, a barátja fölajánlott neki ezer korona kölcsönt. Tekintettel, azt mondja, a tisztviselők szorongatótt helyzetére. Iliába szabadkozottam, — hütöyögt az ura, — hiába dumáltam neki, hogy ennyi pénzt én családos ember, létemre képtelen vagyok egyhamar visszafizetni, ő csak egyre a kabátom újját ráncigálta barátságosan és folyton nevetett, hogy:

— Ugyan pajtás, nekem van hál'Istennek, neked meg nincs, hát is.

Ugy tett, mintha észre sem vennie. De a vadászkalapos nyomon szállt fel utána a villamosra is:

— Megengedi, nagyságos asszony? — bent a kocsiiban tolakodón ugyanazt a fityegő hurkot kapta el a kezével, amelyikbe ő kapaszkodott. Bokoré bosszusan húzta ki keztyüs kezét a hurokból

ÖRÖM
ha az óhazaiak hírt hallanak amerikai rokonaitól, a
KÉTSZERES ÖRÖM
ha az amerikai rokonok pénzszerzését is küldenek.
AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BÁRMELY RÉSZÉBE.
KÖZJEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése.
HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron.
FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.
AMERICAN UNION BANK
Németh János, elnök.
Főszék: 10 East 22nd Street a Bankpalotában.
Fiók: 1597 Second Avenue Corner 83rd Street NEW YORK.

PÉNZKÜLDÉS
Magyarországra
Koronákban és Kézpénz-Dollárookban.
BETÉTEK
Hajójegyek minden vonalra
KISS EMIL
BANKAR
133 SECOND AVE
NEW YORK

A HINDU TÁNC

A hindu általában véve a keleti táncok jellege. -- A hindu tánc mint az érzések kifejezője. -- A hindu tánc hatása a test idomaira. -- A hindu tánc varázsa.

A HINDU általában véve a keleti táncok teljesen elütnek az ugynevezett modern táncoktól, mert míg az ugynevezett modern táncok előirt szabályos lépések illetve figurák bizonyos szabályos időközbeni ismétléséből állnak, addig a keleti táncok bizonyos testmozdulata-

teknek egy sajátos rezgése, a végtagok hajlítása, egy fordulat mind más és más hangulatot fejeznek ki s a zene hatására változó hangulatot megfelelő testmozdulattal kifejezni s a zene lényegesebb és keményebb motívumának megfelelően azon mozdulatokat simán és hajlékonyan egybekötni — ez a hindu táncművészet.

tartó nehéz és fáradságos munkát igényel, mert a hindu tánc egy a végtagoknak, mint a test összes részeinek a hajlékonyságát és acélos ruganyosságát követeli meg, s ezen tulajdonságokat megszerezni csak kitarító és hosszú munka útján lehet.

Mellékelt képeinken bemutatjuk

nek, egymástól független figuráknak harmonikus egybekapcsolásából állnak.

A hindu táncnak nincsenek megszabott formái, nincsenek előirt mozdulatok, hanem minden a táncoló művész egyéniségére van bízva s épen ezen tulajdonsága teszi ezen táncot oly vonzóvá.

A hindu tánc* tulajdonképpen nem más, mint az emberi lélek érzéseinek testmozdulatok útján való tolmácsolása zenei kísérettel párosulva.

A lélek minden egyes érzésének kifejezésén van egy megfelelő mozdulat, a

fokozódik, felcsap s magával ragad bennünket abba a minden képezt felülmúló eszményi világba, mely bár megemmisüléssel, fenyeget, de a melynek egy mindent igéro pillanatára, gondolkozás nélkül hajlandók vagyunk odadobni egész létünket és lényünket.

Indiában, hol a lelki ténába való elmélyedés nemzeti jellemvonás, a lelki érzéseknek ezenfajta tolmácsolása rendkívül kedvelt dolog.

A hinduak a táncra alkalmas gyermekeket már a legszegényebb kortól kezdve a legnagyobb gondnal nevelik és képezik ki ezen művészetre.

Napról-napra a legjobb tanítók felügyelete alatt órák hosszat tanulnak a gyermekek, egyrészt zenét, másrészt oly dolgokat, melyeknek ismerete szorosan összefügg a zene illetve az ezután ér-zések ismeretével.

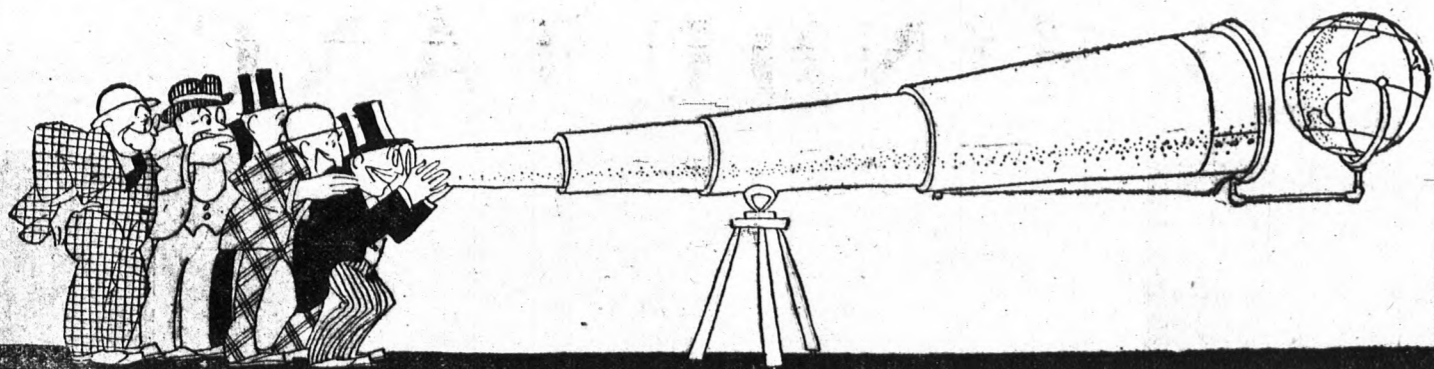
Magának a tánc technikájának a megtanulása (meglehetősen) szintén évekig

Bobbie Tremaine-t, ki egyike a legih-resebb hindu táncosoknak, a hindu tánc egyes alapfigurájában s bár ezek lát-szólag nagyon egyszerűek a valóság-ban ezeknek a keresztülvitele rendkívül nehéz.

Bobbie Tremaine a világ valamennyi színpadán táncolt már s művészetével mindenütt óriási sikert ért el, de ezen sikere nemcsak neki szólnak, hanem a hindu népek is, kik hosszú-év-századokon át tartó munka árán fejlesztették ki nemzeti táncukat az egész világot meghódító művészetté.

Frank Imre.

Az elvarázsolt házaspár

Irta: Lovászy Károly

A RENDŐRSÉG hatalmas épületére kísértetiesen sárga fényt vetett a gázlámpa. A kopott tölgyfakapun erősen kopogtatott egy erős férfiköl. A kapu sárnya nyikorogva hajlott befelé s az álmos és kedvetlen rendőrszem névnapjánál bánta a kései kopogtató képébe, amely sápadt és feldult volt. De még sápadtabb és még feldultabb a vele lévő szép asszony arca. A rendőr kidörzsölte az álmat a szeméből, vagy talán magától szállt el a fejből az álmoság attól az illatfelhőtől, amely az elegáns hölgy választékos öltözékéből csapott le a kapu dohos levegőjébe.

A rendőr beengedte az uri külsejű férfit és a drávas hölgyet s felcsépette őket az első emeletre, ahol egy éjjeli szolgálatos, aranygalléros rendőrtiszt valami jelentéssel tanulóanyagába volt elmélyedve a lépcsőházi szobában.

Az előkelő pár udvarias bemutatkozás után helyet foglalt az íróasztal mellett. A férfi a verejtéket letörölte homlokáról és igazlalomtól lilhegve kezdett elbeszélésebe:

— Színházban voltunk... Színház után vacsorázni mentünk... Vacsora után hazafelé tartottunk gyalog... Szótlanul mentünk egymás mellett... Amint hazakeresztünk... illetve majdnem megérkeztünk a nagy sarkokhoz, ahol lakunk, kettőgata kocsit jón velünk szembe dühöngve és pont ott áll meg a kapunk előtt... A feleségem hirtelen karomba kapaszkodik, halk sikolyt hallat és rémült arccal mutat a kocsis felé... Odanézek és látom, hogy a kocsiból fiatal pár száll le. Egy férfi és egy hölgy... A férfi én voltam... A nő pedig — a feleségem...

— És mi a benyomásuk most, hogy itt vannak? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

— Előbb egy kérdést kell tisztázni, — magyarázta a fiatal feleség, — hogy mi voltunk-e azok, vagy nem mi voltunk! —

— Mi semmi esetre sem lehetünk, — okoskodott a férj, — mert mi most itt vagyunk. Azok, akik becsöngtetek és bementek a házba és fölmentek a saját lakásunkba, csakis idegenek lehetnek. Mégpedig egy ismeretlen, titokzatos, szélfúvós házaspár, aki nyilván ki akarja a lakásunkat fosztani és talán bennünket is eltenni láb alól, ha esetleg hazamennénk... azért öltözködtünk a mi maszkunkba... A házmeztart megtevesztette a csodálatos hasonlatossággal.

A rendőrtiszt detektívkerék csöngett. Két ügyes titkosrendőr lépett a szobába. Utasítást kaptak, hogy azonnal menjenek a helyszínre és állapítsák meg a tényállást.

A fiatal pár az igazlalomtól kimerülten egy közeli szállóba tért. Az éj hátralévő részét nem tudták átahudni. Reggel korán jöttek a detektívek jelenteni, hogy a lakáson voltak és ott mindent a legnagyobb rendben találtak. A ház-

meztart is kikérdezték. Egész éjjel egy lelket sem engedett be a kapun... Valami tévedés lehet a dologban.

— Ezt a különös történetet az orvosok klubjának egy fekete pápaszem, hosszú, ősz szakállú orvos-professzora mesélte el. Kívánsi embergyűrű vette körül a tanár urat, akinek lebilincselő előadását feszült érdeklődéssel hallgatták fiatal és öreg orvosok. A professzor szivarra gyújtott és így folytatta: — Hat nap mulva, teljesen lesoványodva, mint két idegrendszer, állított hozzám a házaspár. Elpanaszolták, hogy az izgalmas éjszaka óta nincs nyugtuk. Egy jó ideg-orvosnak mindent kell tudni, viszszaemlékezve tehát tehát mindent elmeséltem nekik. Elmondták, hogy azon az emlékeztetés éjszakán már a színházba kijövet összeveszték. Ez volt házasságukban az első összeütközés. Durcásan mentek egy előkelő étterembe. Vacsora alatt egy szót sem szölettek egymás felé. Vacsora után, mikor hazafelé tartottak, a fiatal asszony azt mondta, hogy ő haza költözik az édesanyjához, mire a férj megjegyezte, hogy akkor ő külföldre megy és sohasem ad többé életjelt magáról. Ezután megint nem szölettek többé egymáshoz. Így tartottak hazafelé. Így érkeztek meg házukhoz. És ekkor az asszony hirtelen rémülten kapaszkodik férje karjába s mutatja neki, hogy a kapu előtt kocsit állt meg, amelyből ő maguk szálltak ki. A férj is megborrad a látványtól!

— Tisztelet házaspár, — szóltam hozzájuk — nem kell semmiféle varázslatra gondolni többé. Közönségszerűen vizsgáljuk szemben. A rémlátomást, nagyságos asszonyom, az ön túlfűtött idegei születték és mert a szerelmes párok közt a telepátia és a mágneses érintkezés nem a legritkább eset, az ön szerető, gyönyörű férje szerelmi hevültségeinek öntudatlanságában ösztönösen átvette a különös képzeletet... Tetszik tudni ez olyan, mint a drót nélküli táviratozás. A szerelmes asszony feje a leadó és a megérkező férj feje a felvevő Marconi-állomás. Nem az elvarázsolt házaspár meséje ez, hanem a huszadik századbeli idegbetegségek egyik érdekes válfaja. Béküljenek ki, szeressék egymást, ne civakodjanak s többé nem lesz ilyen izgalmas éjszakai kalandjuk...

A professzor befejezte előadását. Levette szivarjáról a hamut és kréte a botját és kalapját. A szölgök leöltötték a villanyt. Az orvosok hazamentek a klubból egy érdekes tapasztalattal gazdagabban.

A BUDAI SZÜRET AZ 1921. ÉVBEN

A "Vasárnap" budapesti levelezőjének eredeti írása

A BUDAI hegyek évszázadok óta híresek voltak bortermelésükről. Mátyás király maga is résztvett a budai szüret ünnepeiben, saját szőlőjében maga nyitotta meg a szüretelőket. Azóta is szivesen látott vendégei minden terített asztalnak a budai butélik. De bizony "tempora mutantur" és minden megváltozik. Aki ma kimegy a budai bortermő vidékre, rá sem ismer többé a régi világra. A budai szőlők elpusztultak, alig-alig terem valami. Ez is a háború műve. A háború alatt nem lehetett elegendő szőlőkezelő kápi, pedig anélkül a filoxéra elhatalmasodik a szőlőn. A kén a muniógyártáshoz kellett, azonfelül ugyanis igen kevés kéntartak produkálni, aminek következtében a kén kilogramma a békebeli 10 fillérről 40 koronáig emelkedett. A háború végével elvesztettük még a gyárakat is, ahol azelőtt szőlőkezelőt állítottak elő. Szóval minden körülmény véget ért, az erővel járult hozzá ahhoz, hogy a budai szőlők kipusztuljanak. Erekig fog tartani, míg a budai bortermelés újra talpraállhat... A budai szőlők tulajdonosai nagyraest 3000 budai svábok, akik rajongó szeretettel csüggenek a szőlőművelésben, de ma is úgy nyúlnak, mint dédapók idejében. Olyannyira konzervatívak, hogy minden modern újítástól húzódnak. Így például a budai szőlőgazdák sehogysen tudnak megbartkozni az amerikai szőlőszövő gondolatával, valamint azzal, hogy egyáltalán olyan fajokat alkalmazzanak,

aminőket eddig nem termesztettek a budai hegyekben. Egy öreg budai vinclőrnék egy fiatal tanult bortermelő megmettése és oltási eljárásokat, megmagyarázta a velükjáró nagy előnyöket, de mindezzel csak annyit ért el, hogy a derék budai polgár a fejét rázva, határozott hangon kijelentette: "Dés tu i net, mai Lebtag hab i so was net ght", — és nem is csinálta meg, inkább hagyta, hogy minden elpusztuljon. Külömben megható a derék budai svábok mélyeséges ragaszkodása, melylyel szőlőjükön csüggenek. Az egyik szőlőkerthben, mely szintén teljesen kipusztult, áll egy kis kunyhó, egy szoba, alatta pince. Valamikor arra szölgált, hogy a gazda rokoni ki-kijötték a szőlőkerthebe, kinn töltötték a vasárnapot, edakinn főztek és a pincéből felhozták a saját termésű bort, amiből aztán "magnum áldomást" ittak. Ott tartották a szüretet is. Az idén pusztá a hegyoldal, egy-egy csevevész fűrt piromkodik csak némely keshedt level alatt. De a gazda azért vasárnaponként mégis meginvitálja vendégeit a "szőlőbe", a pincében most is van bor,

igaz, hogy kocsmában vették, de azért olyan áhitattal isszák, mint-ha ott termelt volna a lábuk alatt. Elbeszélgetnek a régi termésekről, mindegyik tud valamit szöpet és jellemzőt mondani, hogy hát milyen is volt a szüret ekkor és ekkor, sok évvel ezelőtt. A budai svábság annyira megszokta a szüretelés mulatságait, hogy képtelen volna lemondani ezekről. Azelőtt vidám szüretelők dalolása, pisztolydurrogás, jökdévkörikoltozás tették hangossá a budai hegyek szőlőborította lejtőit. Az idén pusztá a hegyoldal. De a budaiak nem hagynak kifogni magukon: rájöttek arra, hogy a szüreti mulatságban nem is a szüret a fontos, hanem a mulatság. Így hát a Buda Gyöngyében minden vasárnap szüreti mulatságra gyűlnek össze mostanában a budai polgárok, ifjak és lányok. Van ott minden, ami egy jóvával szüreti mulatsághoz szükséges. A környékbeli gazdáktól elkérlik kölcsön vasárnap délutánra a lovakat vagy a csaszjukat, ezeket felpántlikázzák, befogják vagy megnyerfelik, aztán a sváb legények ékes magyar ingben-gatyában, árvalányhajas süveggel vonulnak végig, mint az igazi szüretkor

szokás. A Budagyöngyében van a nuri. A rezesbanda szorgalmasan fújja a hopaszszákat és a sok mokány magyar szöpet cepperlik egész délután. No, azért csárdás is jár. Hogy pedig a szüret jellege is meg legyen, van must böven. Ugyanis a Dunán hajók hozták Pestre a homoki szőlőt. A rakomány alja megtörődik és ezt a központi vásárcsarnok pincében mustú sajtolták. A derék budai szüretelők tehát vesznek vagy egy hordóval a vásárcsarnoki mustból, aztán a legteljesebb illuzióval fogasztják el a budai hegyek tővéen, mintha maguk szözték és sajtolták volna. Most már az ember szinte aggodni kezd: hátha csak azért ternaettek bort a jó budaiak, hogy legyen miért szüreti mulatságot rendezni? Most, hogy rájöttek arra, miképen lehet bortermelés nélkül is szüreti murit tartani, talán nem is fognak több szőlőt ültetni a kivezett tőkék helyén? Hanem megnyugodhatunk: épen ez a nagy ragaszkodás a régi hangulatokhoz bizonyítja, hogy a budai svábság nem vérvé vált a szőlőgazdaság. Vannak öreg szőlőtermelők, akiket valami szerelmhez fogható érzés fűs a szőlőhöz. Van olyan, aki nem képes elhinni, hogy elpusztult szőlője nem terem; meg van győződve arról, hogy terem az bizony, csak ellopják a termést. Nem; a budai hegyekről időről időre eltűnhet a szőlőkoszoru, de előbb-utóbb ismét diadalmasan vonul be Bacchus az ő régi, kedvecc földjére, a nemes bort csorgató budai hegyekbe. (b-7.)

PESTI ÁRAK

A "Vasárnap" budapesti levelezőjének eredeti írása

HULLÁMZIK a korona árfolyama Zürichben és olyan nagy hullámokat ver ez a hullámlás, hogy a szegény pesti ember zsebéig elhat. A zürichi tőzsdéjegyzés a mindennapi orakulum, attól függ minden: "hauss lez-e, baisse lez-e?" És még érthető volna, e végre valótiban spekulálni még nem halálos bűn, de van a zürichi árfolyamnak olyan viselkedése is, amely már kevesebb elnéhető. A legérdekesebb az, hogy mégis elnézzük és senki sem segít rajta.

A pesti boltosok ugyanis szorgalmas igyekezettel alkalmazkodnak a zürichi árfolyamhoz. Például megnézték az ember egy pár cipőt azzal a mellékgondolattal, hogy "megvenném, ha lenne pénsem; sőt meg is veszem, ha esetleg lez." Jó cipő, külföldi gyártmány, ki van írva az ára: 1800 korona. Hát soknak nek, de ha müsszjál! Főszóval az emberi életben, hogy új cipőre van szükség. "Minden mulandó", mondja a bölcse, s így a cipő is mulandó. Egy ideig lehet talpalgatóni, foltozgatni, de végtére aztán eltűnik a cipőről minden, ami új korában benne és rajta volt, és megmarad egy szomorú takolmány, melyre a cipész-mester lesújtóan mondja ki az ítéletet: "Ez már nem bír el reparatúrát." A szegény pesti középosztály boldogtalan tagja ilyenkor gondolkodni kezd és maradék cipőtalpát azzal kopatja, hogy végigjárja a kirakatokat, keresse azt a pár cipőt, amelyet talán ki tud fizetni egyhavi fizetéséből. Es rábukkan egy kirakaton a fentemlített pár cipőre, melyre fel van írva,

hogy 1800 korona. "Sok pénz" — gondolja a leendő ujcipő-tulajdonosjelölt, — "de ha olcsóbbat veszek, egy hónap alatt kilyukad a talpa." Sokkérő nézgeti a cipőt, továbbbáttál, megint visszamegy a kirakatokhoz, gondolkodik, néha már határozott léptekkel indul az üzlet ajtaja felé, de aztán a lélek mélyén lakozó titokzatos intelem ismét visszatartja. Végül sóhajt egyet és — tovább megy. "Hát-ha még elbír egy hónapot a cipőm?" — ez a hamleti probléma foglalkoztatja agyát, mialatt elmegy a népkonyháru ebédelni. — Másnap, harmadnap folyton a cipőre gondolkodik elolvas egy újságot és látja, hogy a korona Zürichben hirtelen nagyot zuhant. Emberrük végzett nemzetgazdasági doktrátusa van, stb. — mert legalább ennyi kell az embernek ahhoz, hogy havonta megkereshesse egy pár cipő árát, — tehát el tudja bírni, mit jelent az, ha Zürichben esik a korona. Tudja ő jól — tapasztalatból — hogy ilyenkor fölmege minden idegen valuta. És azt is tudja — ugyan-csak tapasztalatból — hogy ilyenkor a pesti boltos az ő külföldi árurészre azt a pár cipőt, amelyet talán ki tud fizetni egyhavi fizetéséből. Es rábukkan egy kirakaton a fentemlített pár cipőre, melyre fel van írva,

rohan megvenni a cipőt, míg nem késő. Lélekszakadva siet, megtorpan a kirakat előtt és bensejét gonosz sejtelmek szállják meg: a cipők mellől eltűnt az árát jelző felirat. Nem bírja el a nyomasztó kétségét, belép a boltba és szól: "Azt a pár magas fekete bokrot kérem, ami 1800-ba került." A boltos ránez és nyugodtan mondja: "1800-ért nincs cipő." A vevő-jelölt elhúltan hebeg: "Tegnapelőtt láttam kinyírva." A boltos látja, hogy naiv lélekkel van dolga és magyaráz: "Fölment a szölok kérem, magamnak is több van." Középosztály ur kitámlóg, meg van törve. Közben a segéd kirakalja az új ár-cédulákat és emelkedik gyötört szívvel olvassa kiszemelt cipője mellett: "Ára 2100 korona." Hazamegy és a világfájdalom eltölti keblét. Egy hét mulva pedig leválik a talp a cipőjéről. Ekkor már nem habozhat, titokzatos pénzügyi műveletekhez lát, aminőket csak egy pesti köztisztviselő ismer, meg talál a handlé, aki megvette az előbbemlített ur utolsó nadrágját, amivel még a rajtalévón kívül bírt. Együtt van a pénz, je-rünk cipőt venni. Lohol az emberünk a bolt felé, megáll és megakad a lélegzete: a cipő már 2400-ra van megírva! — Mindennek vége, gyász-

san csapkodja a flasztert a tatógató cipőtalp. Nem, a zürichi tőzsdének nincs szive. De a pesti boltosnak sincs. — Végül a boldogtalanok csébejüket, hogy a Telek-téren az ócskaságok vásárára is lehet cipőt venni. Cipőtalpa utolsó vonaglik, mire odafér. S 5 alkor megveszi 800 koronáért talán ugyanazt a pár cipőt, mit egykor, nem is olyan régen (mikor még két pár lábfelejt volt) eladott a handlénak 300-ért.

"Si non è vero, e ben trovato", vagyis ha nem is egészen élethű ez a leírás, de mindenesetre jellemzi az állapotot. Mert való igaz, hogy a pesti kirakatok árai fordított arányban növekednek a zürichi koronajegyzés esésevel. A boltos akkor vette meg az árát, mikor a korona Schweizben 2 centen fölül állt; ellenben most, hogy a koronát Zürichben 0.82 centtel jegyzik, 5 felemeli az árát. De nem is így van; az áremelkedés akkor érte el a tetőfokát, mikor a jegyzés 0.75 volt; csökkenteni az árát azonban elkezdette, mikor a zürichi jegyzés 7 ponttal felment. És el fogja felejtini akkor is, ha a korona — adja Isten — felmege esetleg megint 2.00-re. És ez a jellemző: a pesti boltos csak fűfelé alkalmazkodik árszabásában a zürichi árfolyamhoz, lefelé soha. Mert jól emlékeztünk a tavaszi "olcsóság hullámrá": a boltos akkor bevette az 1600 koronás felirat és kitétt helyett egy másikat, melyben ez állt: "Olcsóság hullám! Ezelőtt 1800 korona, most csak 1650 korona!" (b-7.)

Magyarországból importált

Gramophon lemezek

nagy választékban kaphatók nálunk.

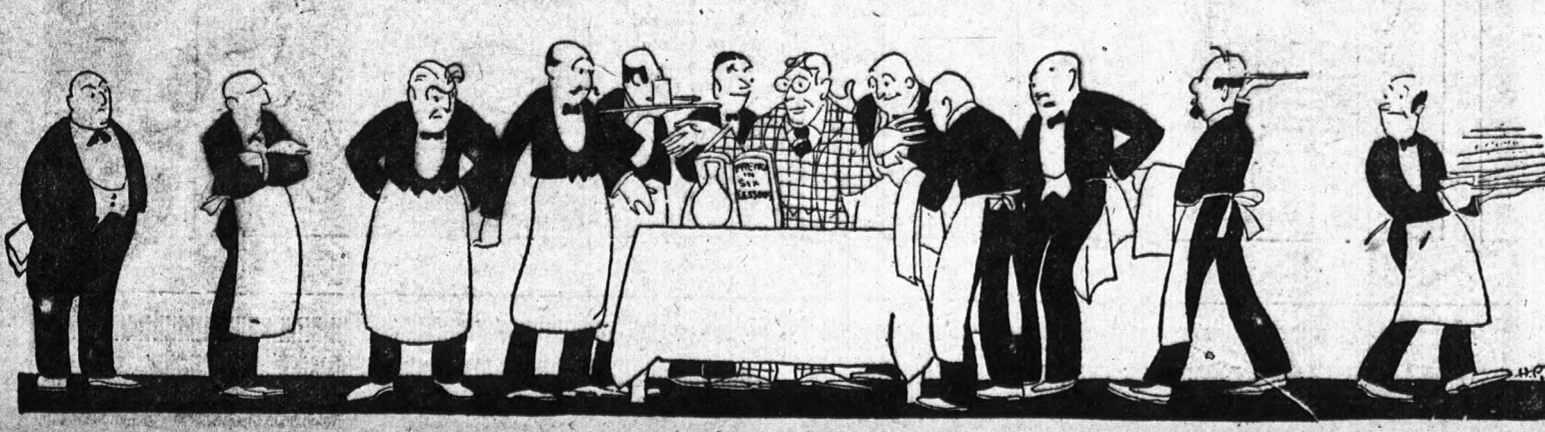
75 cent

Vételárban díjmentesen házhoz szállítva.

Arjegyék kívánatra ingyen.

M. Borovicz & Co.

307 So. Main Street, Akron, Ohio

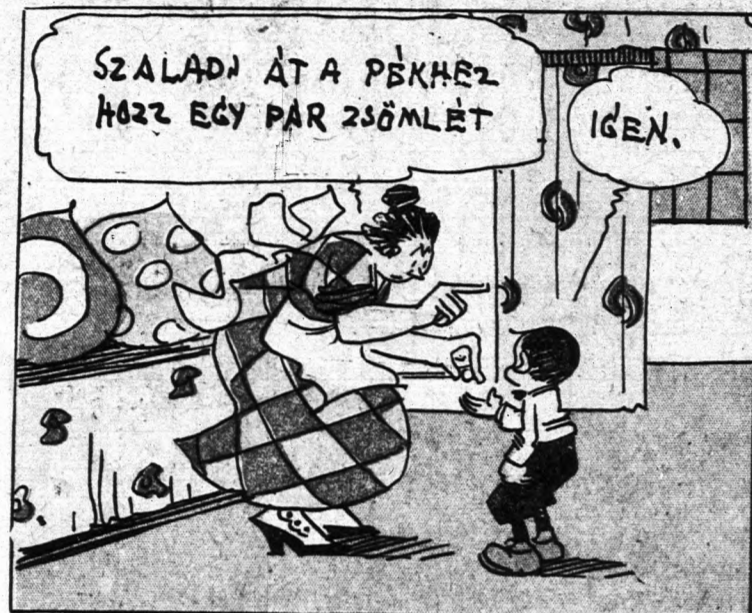

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta: Gene Byrnes

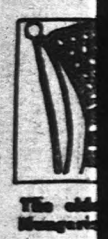
Csintalan Peti Kalandjai

Copyrighted, 1920, by The Sun-Herald Corporation.

Gene BYRNES

Publi

NO: 265

Czi ké val

Landru na dekezik a V

285-SZÖ

A hirdeté butor

PARIS, saillesi bir most már dögött a t reknek meg Henri Des res: francia tárgyalása. napon a nagy körül ság elnöke perrendtart szerint.

A vádlo maradt, nag meg a válas határozottan és ugy látsz lán nem ér utjának vég minden szó til. A bír részletességg lott multjára nek mindeh közben a va arra töreke mást adjon nem közöns teljes világt szerencsétl nagy vagyos fosztott meg ve egy es sikerültek. A gatta, hogy többnyire no hozza a pénz szedte el től

Védekezés nyos és csipő másik után te lensége, a ro és a megjegz rülségben ta ságot, olyan gyalásnak, n lenne, nem pe amelyetől egy függ. Mindvé térének bizony ság elnöke sággal részlet a 285 rendbe nyát és azok ket, amelyek drunak és an bíróság ki ak hogy hova tün

A vidéki jai nagy figy az előadását. kiknek legtöbb jelentett a vó nevettek, hol püsszettek, hol rint, ahogyan diktálta nekik ton, akkor, an leg kezdett m tás, csak a be kállának egy tőzása jelle a lelkiismerete vége felé tett a megjegyzés delem irányára tetni. Az elnö le, hogy mért után a házass és mit jelent naplőfeljegyzé

Erre Land azért hirdett kel akart isme kiknek eladni ruk van. Ezt és azután az eia vidéken. Elisemerte, hog szerelmest is j hozzájussón a Látszik tehát, azt akarja jele nem volt kéksz szerien egy rav butorkereskedő.

VOLT NEW FRANCIA K

PARIS, nov. de Breteuil, ak Edith Grant N beesület rendet tonai táborokba lységeken k szolgálatiért.